

Agrarnyje odnoszenija w stranach Wostoka (Stosunki agrarne w krajach dalekiego Wschodu). Moskwa 1958, Akad. Nauk SSSR, s. 626.

Kolejna publikacja Instytutu do Spraw Wschodu Akad. Nauk ZSRR, w której radzieccy autorzy analizują charakter i różnorodność form władania i użytkowania ziemi w Indiach, Pakistanie, Burmie, Indonezji, Malajach, Filipinach, Południowej Korei, Zjednoczonej Republice Arabskiej (odrębnie w Syrii i Egipcie), Iranie oraz Turcji. Między innymi omówiono wyzwalamie się demokratycznego ruchu chłopskiego spod feudalnych i na pół feudalnych stosunków oraz podjęte tam reformy rolne.

ARLT R. Agrarrechtsverhältnisse in West- und Ostdeutschland (Stosunki prawne w Zachodnich i Wschodnich Niemczech). Berlin 1957, VEB Deutscher Zentralverlag s. 276.

Praca jest interesująca ze względu na dokonanie, w rozwoju historycznym, analizy porównawczej stosunków prawnych w rolnictwie NRF i NRD na tle tych samych stosunków w Niemczech przedwojennych.

BARRE H. J., SAMMET L. L. Farm structures (Budownictwo wiejskie). New York 1958, J. Willey, s. 650.

Publikacja zawiera bogaty materiał o charakterze technicznym, dotyczący zagadnienia budownictwa wiejskiego wszelkich typów, poparty szczegółowymi obliczeniami i ocenami ekonomicznymi.

BLACK J. D. Introduction to Economics for Agriculture (Wprowadzenie do ekonomiki rolnej). New York 1953, Macmillan, s. 727.

Obszerna praca, przeznaczona dla studentów szkół rolniczych (agricultural college) oraz mających zawodowe przygotowanie farmerów; omawia całokształt zagadnień szeroko pojętej ekonomiki rolnictwa (między innymi produkcja, konsumpcja, dystrybucja, dochód, stosunki międzynarodowe itd.), jako części ogólnej gospodarki narodowej i ma — wedle intencji autora — lepiej spełnić swe zadanie, niż publikacje poświęcone poszczególnym zagadnieniom.

CASE H. C. M., WILLIAMS D. B. Fifty Years of Farm Management. (Pięćdziesiąt lat zarządzania gospodarstwem). Urbana 1957, Univ. of Illinois Press, s. 386.

Autor, podając w ujęciu historycznym rozwój zagadnienia, obrazuje wpływ postępu badań i zastosowania nauki zarządzania gospodarstw w rolnictwie USA. Praca przeznaczona jest dla studentów, pracowników nauki i czytelników zagranicznych.

Collectivization of Agriculture in Eastern Europe. (Uspółdzielczenie rolnictwa we wschodniej Europie). Kentucky 1958, Univ. of Kentucky Press, s. 214.

Zbiorowa praca, oparta na wynikach seminarium zorganizowanego w 1955 przez Uniwersytet w Kentucky, podaje ocenę kolektywizacji w ujęciu specjalistów amerykańskich do spraw wschodniej Europy.

DRABKIN-DARIN H. Housing in Israel. Economic and sociological aspects (Budownictwo w Izraelu. Aspekty ekonomiczne i socjologiczne). Tel Aviv 1957, Gadish Books, s. 256.

Jeden spośród jedenastu rozdziałów poświęcony jest budownictwu osiedli rolniczych i to różnych typów: moszad, kibuców, gospodarstw doświadczalnych, ośrodków nauczania oraz ich finansowania i urządzania.

DUMONT R. *Voyages en France d'un Agronome*. (Podróż rolnika po Francji). Paris 1956, M. Genin, s. 485.

Praca zawiera szereg monografii wsi o charakterze specyficznym dla rolnictwa francuskiego, ujętych zarówno z punktu widzenia historycznego, socjologicznego jak i ekonomicznego. W podsumowaniu „podróży” autor pod znamienym tytułem „Nasze rolnictwo w niebezpieczeństwie” podkreśla konieczność zwiększenia obszaru gospodarstw, odpowiedniego wyposażenia rejonów biednych (kapitał, intensyfikacja bazy paszowej) oraz zmian w strukturze ekonomicznej, pozwalających na szybki rozwój rolnictwa.

Dyskusja o cenach rolnych, s. 359, Dyskusji o cenach rolnych ciąg dalszy, s. 284 Warszawa 1959 „Książka i Wiedza”. Zbiór artykułów.

„Dyskusja o cenach rolnych” stanowi ciąg dalszy wydanej w 1958 r. pracy pt. „Spór o ceny”, która dotyczyła zagadnień ogólnych. Z obecnie wydanych dwu części I-sza, o charakterze indukcyjnym, dotyczy analizy systemu i polityki cen w rolnictwie, II-ga zaś, o charakterze dedukcyjnym, zakończona syntezą i postulatami, dotyczy intensyfikacji rolnictwa i polityki cen. Całość z uwagi na ostatnie trudności i zakłócenia równowagi rynkowej, szczególnie w zakresie podaży i skupu pogłównia i zaopatrzenia rynku w artykuły produkcji zwierzęcej, nabiera ponownie szczególnej aktualności ze względu na odżywianie tu i ówdzie tendencji do administracyjnego, zamiast ekonomicznego, oddziaływania na rynek.

EGIAZAROWA N. A. *Agrarnyj krizis konca XIX wieku w Rossii*. (Agrarny kryzys z końca XIX wieku w Rosji). Moskwa 1959, Akad. Nauk SSSR, s. 192.

Praca Instytutu Światowej Gospodarki i Międzynarodowych Stosunków Akad. Nauk ZSRR, w której czytelnik interesujący się zagadnieniami społeczno-ekonomicznymi wsi znajdzie obok szczegółowego omówienia kryzysu agrarnego także przyczynek do ruchów chłopskich na wsi rosyjskiej w latach 1880—1890.

Ekonomický rozbor zemědělské výroby JZD v okrese. (Analiza ekonomiczna produkcji rolniczej spółdzielni produkcyjnej w powiecie). Praha 1957, Statni Zemed. Nakl., s. 218.

Metodyka badań z zakresu planowania produkcji i urządzania gospodarstw spółdzielczych opracowana przez kolektyw pracowników Instytutu Badawczego Ekonomiki Rolnej, oparta na konkretnym materiale z poszczególnych spółdzielni wraz z mapami sytuacyjnymi.

L'Economie agricole française 1938—1958. (Ekonomika rolna Francji 1938—1958). Paryż, Économie Rurale nr. 39—40 (1959).

Opracowanie zbiorowe poparte danymi statystycznymi wszechstronnie omawia z ekonomicznego punktu widzenia stan rolnictwa francuskiego w ciągu dwudziestu lat, pozwala zorientować się w jego obecnej sytuacji i perspektywach rozwojowych.

GEE W. *The Social Economics of Agriculture* (Ekonomika społeczna w rolnictwie). New York 1954, Macmillan, s. X, 616.

Praca stanowi — z zastrzeżeniem porównywalności — odpowiednik oczywiście w ujęciu specyficznym amerykańskim dla wprowadzonej u nas przez W. Grabskiego agronomii społecznej.

GEORGE P. **Wież**. *Problemy rolnictwa światowego*. Warszawa 1959, PWN, s. 380, (tłum. z francuskiego).

Autor traktuje skomplikowany problem ziemi użytkowanej rolniczo, wsi i rolnictwa w aspekcie geograficznym (ziemia), socjologicznym (wieś) i ekonomicznym (rolnictwo). W literaturze polskiej brak odpowiednika dla tej pracy o niewątpliwych walorach tak opisowo-informacyjnych jak metodologicznych. Szczególnie interesującą jest zastosowany przez autora podział wsi i rolnictwa na: tradycyjnie gospodarujące chłopstwo krajów zacofanych, uprzemysłowioną wieś Europy Zachodniej, „wieś bez chłopów”, czyli „spekulacyjne” rolnictwo obu Ameryk i wreszcie wieś w krajach socjalistycznych.

HIRSCHFELD A. *La cooperation agricole en France* (Uspółdzielczenie rolnictwa we Francji). Paryż 1957, J. B. Baillièrre, s. 178.

Praca omawia rozwój spółdzielczości rolniczej we Francji, jej typy oraz zasady statutowe i rachunkowość.

HOFFMANN E. Betriebs-Vergleich und Betriebs-Statistik in der Landwirtschaft (Analiza i statystyka gospodarstw w rolnictwie). Lipsk 1957, Neumann Verl., s. 115.

Publikacja stanowi próbę zastosowania w warunkach socjalistycznych księgowości oraz statystyki i analizy tak w zakresie planowania gospodarstw, jak produkcji w rolnictwie w ogóle. Gros pracy dotyczy posługiwania się normami i wskaźnikami we wszystkich dziedzinach gospodarstwa rolnego. Na szczególną uwagę zasługuje końcowy rozdział poświęcony metodyce porównawczej przy ocenie sytuacji gospodarczej poszczególnych wsi.

Die holländische Landwirtschaft (Rolnictwo holenderskie). Haga 1958, Direc. für Ausl. Landw. Inform. Ministerium für Landw. Fischerei und Ernährung, s. 204.

Informator zawierający krótki przegląd stanu obecnego podstawowych gałęzi produkcji i organizacji rolnictwa holenderskiego.

LEROY L. Exode ou mise en valeurs des campagnes. (Ucieczka z rolnictwa czy zagospodarowanie wsi). Paryż 1958, E. Flammarion, s. 300.

Wszechstronne omówienie aktualnego obecnie w rolnictwie zagadnienia ucieczki z zawodu rolniczego, bardzo żywo odczuwanej również we Francji, rozwoju i nasilania się tego zjawiska, jego przyczyn, przewidywań na przyszłość oraz projektów wprowadzenia takich zmian, które przywróciłyby równowagę struktury społecznej Francji i zapobiegły dalszej migracji ze wsi do miasta. Zmiany te to między innymi lepsze wyposażenie rolnictwa, organizacja i mechanizacja prac rolnych, lokalizowanie przemysłu na wsi.

LUKINOW I. I. Puti powyszenija proizwoditelnosti truda w sielskom chozjastwie (Drogi podniesienia wydajności pracy w gospodarce rolnej). Moskwa 1958, Gos. Izd. Siel. Litier., s. 106.

Broszura, przeznaczona dla kierowników i specjalistów zatrudnionych w kołchozach i sowchozach oraz pracowników służby rolnej, omawia przede wszystkim możliwości uruchomienia rezerw i badanie dróg podniesienia wydajności pracy oraz obniżenia kosztów (nakładów) przez zwiększenie plonów, produktywności hodowli, lepszej organizacji, normowania i wynagradzania za pracę.

MENDRAS H. Les paysans et la modernisation de l'agriculture (Chłopi i modernizacja rolnictwa). Paryż 1958, Centre National de la Recherche Scientifique, s. 140.

Praca oparta na dwu ankietach przeprowadzonych w Alzacji. Pierwsza dotyczy struktury ekologicznej i socjalno-ekonomicznej, druga — rolnictwa tego rejonu. W podsumowaniu podano sposób przeprowadzenia i rezultaty obu ankiet oraz ogólne uwagi metodyczne dotyczące przeprowadzania ankiet tego typu.

MEYNIER H. Les paysages agraires. (Krajobrazy rolnicze). Paryż 1958, A. Colin, s. 199.

Przy przedstawianiu poszczególnych typów krajobrazu rolniczego autor uwzględnia również zagadnienie środowiska ekonomicznego, jego wpływu na zmiany krajobrazu oraz związane z tym problemy.

MÜNTHE H. Grundriss der Landwirtschaftlichen Betriebslehre. (Podstawy nauki organizacji gospodarstw rolnych). Hildesheim 1956, A. Lax, s. 138.

Popularny i stereotypowo ujęty podręcznik organizacji gospodarstw rolnych przeznaczony dla uczących się zawodu rolniczego, uczniów szkół rolniczych oraz praktykantów. Poza rozdziałami typowymi dla podręczników z tej dziedziny interesujące jest potraktowanie sprawy zabudowań w dziale gospodarki siłą roboczą, autor uważa bowiem obejście gospodarcze, tzn. podwórze i budynki, za centrum robocze gospodarstwa.

La petite exploitation agricole familiale. Problem européen (Małe rodzinne gospodarstwo rolne. Problem europejski). Paris 1959, OECE, s. 112.

Praca omawia metody prowadzące do stworzenia z gospodarstwa rolnego jednostki ekonomicznie zdolnej do życia, daje definicję tego pojęcia oraz wskazówki na przyszłość dotyczące badania wymienionego tematu i wprowadzania odpowiednich zmian w gospodarce. Druga część pracy podaje metody i normy stosowane w poszczególnych krajach europejskich celem uzyskania jednostek ekonomicznie

zdolnych do życia (Niemcy, Austria, Belgia, Dania, Francja, Grecja, Irlandia, Włochy, Norwegia, Holandia, Portugalia, Szwecja, Szwajcaria).

PREUSCHEN G. Die Technik im landwirtschaftlichen Betrieb (Technika w gospodarstwie rolnym). Stuttgart 1958, E. Ulmer, s. 377.

Według zamierzeń autora praca ma traktować o technice w gospodarstwie rolnym, nie ma być jednak książką o maszynach rolniczych. Aczkolwiek jednym z motywów wprowadzania mechanizacji rolnictwa jest oszczędność na sile roboczej, nie stanowi to głównej treści publikacji, gdyż autor odsyła czytelnika do innej swej pracy pt. „Prace w gospodarstwie”.

PRIEBE H. Bäuerliche Familienbetriebe in Nordrhein-Westfalen (Chłopskie gospodarstwa rodzinne w Północnej Nadrenii i Westfalii). Bonn 1956, Forsch. für Agrarpolitik und Agrarsoziologie, s. 246.

Praca prezentuje wstępne wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych w wymienionych okręgach, w latach 1953—1954 i 1954—1955, dotyczące między innymi tak interesujących nas zagadnień jak wielkość gospodarstwa i jego tendencje rozwojowe, wpływ kwalifikacji chłopa i organizacji gospodarstwa oraz warunków naturalnych na wydajność (produkcyjność).

ROZENKRANZ O. Über den gegenwärtigen Stand der Entwicklung in den Landwirtschaftlichen Produktionsgenossenschaften. (O obecnym stanie rozwoju rolniczych spółdzielni produkcyjnych). Berlin 1959, Deutsche Akad. der Landwirtschaftswissen; s. 23. Sitzungsberichte Band VIII, H. 3.

Krótką analizą dotychczasowego rozwoju spółdzielni produkcyjnych doprowadza autora do wniosku, że praktyczne znaczenie, a zatem i perspektywy rozwojowe uzyskały dwa typy spośród trzech istniejących typów spółdzielni: I — w którym wspólną własność stanowi jedynie ziemia orna, zaś łąki oraz inwentarz żywy i martwy pozostaje we władaniu indywidualnym i III — w którym w indywidualnym władaniu pozostaje tylko półhektarowa resztówka i częściowo hodowla bydła (na własne potrzeby).

SANTA CRUZ H. FAO's Role in Rurale Welfare (Rola FAO w rozwoju dobrobytu na wsi). Rzym 1959, FAO, s. XVIII, 178.

Kwintesencją pracy (o charakterze sprawozdawczym) są wnioski i sugestie co do roli inicjowania i koordynacji przez FAO poczynań w kierunku podniesienia dobrobytu na wsi.

SMIRNOW A. I. Sielskoje chozajstwo Kanady. (Rolnictwo kanadyjskie). Moskwa 1958, Gos. Izd. Siel. Choz., s. 294.

Popularnonaukowa publikacja zaopatrzona w liczne ilustracje, rysunki techniczne (jeśli idzie o maszyny), zestawienia statystyczne oraz mapy. Prócz ogólnej charakterystyki warunków naturalnych, historii rolnictwa kanadyjskiego, praca dotyczy głównie wybranych zagadnień z ekonomiki rolnictwa w tym ilości, typów i rozmiarów gospodarstwa, struktury zasiewów i głównych gałęzi produkcji oraz rejonizacji rolnictwa kanadyjskiego. Czytelnik znajdzie ponadto krótką charakterystykę współczesnego stanu rolnictwa kanadyjskiego.

SYKES F. Living from the Land (Utrzymywanie się z rolnictwa). Londyn 1957, G. Bles, s. 223.

Praktyczny poradnik prowadzenia wszystkich działów w gospodarstwie rolnym, opracowany przez znakomitego praktyka brytyjskiego, gospodarującego od 30 lat na własnej fermie.

Teorija i praktika chozajstwiennogo szczyota (Teoria i praktyka rozrachunku gospodarczego). Moskwa 1958, Socekgiz, s. 321.

Woprosy ekonomiki socjalizma. (Zagadnienia ekonomiki socjalizmu). Moskwa 1959, Izd. WPSz i AON pri CK KPSS, s. 286.

Publikacja zawiera zbiór prac Katedry Ekonomii Politycznej Akademii Nauk Społecznych przy KC KPZR, w tym 6 dotyczących rolnictwa, a mianowicie: zasada materialnego zainteresowania w rozwoju rozrachunku wewnątrzkołchozowego, doświadczenia w zakresie opłacania pracy członków kołchozów, zatrudnionych w nich specjalistów i kadr kierowniczych w zależności od ilości i kosztu własnego produkcji roślinnej; koszt własny i ceny otrzymywane w skupie za produkty dostarczane przez kołchozy; ekonomiczna efektywność stosowania maszyn w socjalistycznym gospodarstwie rolnym; zagospodarowanie odłogów i nowin oraz rozwój gospodarki zbożowej w Kazachstanie; doświadczenia pracy nowych sowchozów zorganizowanych na bazie słabych ekonomicznie kołchozów.